

## ИЗВОД ИЗ СТУДИЈЕ ЗАШТИТЕ ПАРКА ПРИРОДЕ „БУКИНСКИ ХРАСТИК”

У складу са чланом 42. став 9. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16, 95/18-др.закон и 71/21), Министарство заштите животне средине објављује извод из студије заштите на основу кога ће заинтересована јавност моћи да идентификује у простору дефинисане границе и режим заштите природног подручја I (прве) категорије, Парк природе „Букински храстик”.

Заштићено подручје ПП „Букински храстик” налази се у Републици Србији, у АП Војводини, у Западнобачком округу. Подручје се налази 1 km јужно од Карађорђева на подручју катастарских општина Младеново и Нова Паланка које припадају општини Бачка Паланка.

Подручје природног добра ПП „Букински храстик” је у претходном периоду имало статус заштићеног подручја. На предлог Скупштине општине Бачка Паланка и Покрајинског завода за заштиту природе у Новом Саду, Покрајинско извршно веће је на седници одржаној 20. фебруара 1973. године донело Решење број 01-110/24-73 о проглашењу шуме Букински храстик за шуму са посебном наменом („Службени лист САПВ”, број 7/73) на површини од 287,57 ha. Чланом 10. истог Решења Парк шума „Букински храстик” дата је под управу и на коришћење Управи репрезентативних објеката Кабинета Председника Републике, Београд.

Ревизијом је повећана површина са 287,57 ha на 304,98 ha, односно за 17,41 ha, што износи 6,05%.

ПП „Букински храстик” представља мозаик шумских, ливадских, водених и мочварних станишта. Шуме, какве су у Букинском храстику, представљају реткост на територији Војводине и површински доминирају овим заштићеним подручјем. Захваљујући мањем интензитету газдовања шумама, Букински храстик има шуме блиско-природне структуре, која се пре свега огледа у обилу еколошких ниша (дуње, процепи, дебла обрасла маховином, мртво дрво разних димензија у дубећем и лежећем стању) које су неопходне за опстанак заштићених ксилофага и арбориколних врста инсеката, птица и сисара. Разређен шумски склоп, групичан распоред врста и просторно неуједначена хоризонтална структура шумских станишта повећава укупан диверзитет станишних типова (рубна станишта, екотони, различита густина спрата жбуња, каљужишта и баре под шумским склопом), а самим тим и могућност опстанка врстама различитих станишних и хранидбених потреба.

Имајући у виду вредан специјски, екосистемски и предеони диверзитет као и створене вредности, заштићено подручје ПП „Букински храстик” у потпуности задовољава дефиницију заштићених подручја дату у члану 4. став 1. тачка 26. „Закона о заштити природе”, односно да је то „подручје добро очуваних природних вредности са претежно очуваним природним екосистемима и живописним пејсажима, намењено очувању укупне геолошке, биолошке и предосне разноврсности, као и задовољењу научних, образовних, духовних, естетских, културних, туристичких, здравствено-рекреативних потреба и осталих делатности усклађених са традиционалним начином живота и начелима одрживог развоја”.

Поред националног, значајан међународни оквир подржава заштиту овог подручја, пре свега конвенције из области заштите биодиверзитета: Закон о потврђивању Конвенције о биолошкој разноврсности („Службени лист СРЈ”, број 11/01), Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 102/07), Закон о потврђивању Конвенције о очувању миграторних врста животиња („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 102/07) и Закон о потврђивању Споразума о очувању популација слепих мишева („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 13/18). Циљ наведених међународних уговора је успостављање усаглашених принципа за заштиту биодиверзитета и обезбеђивање таквог начина управљања врстама и стаништима који омогућава њихов дугорочни опстанак.

Заштићено подручје Парк природе „Букински храстик“ се налази у границама еколошки значајног подручја Карађорђево бр. 13 еколошке мреже Републике Србије (Уредба о еколошкој мрежи, „Службени гласник РС“ број 102/10).

Подручје природног добра је 2020. године уврштено као део међународно значајног подручја за птица (*Important Bird Area*), IBA „Карађорђево“ (RS036), на укупној површини од 4849,00 ha, што је верификовано од стране међународног партнерства „BirdLife International“. У Србији је током спровођења пројекта издавања потенцијалних Natura 2000 подручја идентификовано више од 275 потенцијалних локација за европску еколошку мрежу Natura 2000. Процес именовања потенцијалних заштићених подручја је у значајној мери завршен. Букински храстик је издвојен на основу Директиве о птицама (Директива Савета Европске уније 2009/147/ЕС о очувању дивљих птица) у оквиру већег подручја под називом pSPA029 – Карађорђево (4849 ha), заједно са плавним појасом уз Дунав – Букински рит, Шаренградска ада и Хагла, као и Вранац и Гувниште, као саставни делови СРП „Карађорђево“, као и будући ПП „Букински храстик“. Од 2017. године у оквиру Унесковог програма „Човек и биосфера“, заштићено природно добро „Букински храстик“ је саставни део Резервата биосфере „Бачко Подунавље“. Такође, од 2021. године је и део прекограничног резервата под именом Прекогранични резерват биосфере „Мура-Драва-Дунав“ чија се површина налази на територији пет држава.

## ГРАНИЦЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Парк природе „Букински храстик“ целом својом површином налази се у катастарским општинама КО Младеново и КО Нова Паланка, унутар административних граница општине Бачка Паланка.

Највећи део површине Парка природе, 278,63 ha, према катастарским подацима налази се на подручју КО Младеново (91,36%), док мањи део, 26,36 ha површине парка, припада КО Нова Паланка (8,64%). Укупна површина подручја предложеног за заштиту према подацима Републичког геодетског завода (катастар непокретности) износи 304,874 ha. Структура парцела у односу на облик својине указује да је у оквиру граница заштићеног подручја обухваћено земљиште у својини Републике Србије 100%. У односу на катастарску намену земљишта обухваћеног границама природног добра 90,37% је шумско земљиште.

### Опис спољне границе заштите ПП „Букински храстик“

#### **КО Нова Паланка**

Граница заштићеног природног добра почиње од тромеђе катастарских парцела бр. 1059, 1 КО Нова Паланка и 4198 КО Младеново, иде у правцу југа западном међном линијом кат. парц. бр. 1, 953, 2 и 990 (границом катастарских општина КО Нова Паланка и КО Младеново) до тромеђе кат. парц. бр. 990, 1058 КО Нова Паланка и 4227/2 КО Младеново. Даље се граница ломи на исток северном међном линијом кат. парц. број 260, скреће на југ источном међном линијом кат. парц. бр. 260, 261, 262, 263, 264, 265, изоставља кат. парц. број 957/1, поново прати источну међну линију кат. парц. бр. 265 и 266. Затим се ломи на запад јужном међном линијом кат. парц. бр. 266 и 1058, долази до тромеђе кат. парц. бр. 1058, 1057 КО Нова Паланка и 4228 КО Младеново, тј. до границе катастарских општина Нова Паланка и Младеново. Након тога граница се креће ка југу границом катастарских општина Нова Паланка и Младеново до тромеђе кат. парц. бр. 1057 КО Нова Паланка, 4228 и 4376 КО Младеново, након чега прелази у КО Младеново.

#### **КО Младеново**

Уласком у ову катастарску општину граница заштићеног природног добра креће се у правцу северозапада јужном међном линијом кат. парц. бр. 4228, 4229, 4230, 4234, 4237, 4238,

4239, 4242/1 и 4243/1. Даље се граница ломи на север западном међном линијом кат. парц. бр. 4243/1, 4242/2 и 4243/2. Након тога скреће на исток северном међном линијом кат. парц. бр. 4243/2, 4242/1, 4241, 4238 и 4235. Затим се ломи на североисток и сече кат. парц. број 4226 пратећи постојећи ограду парка. Даље скреће на исток северном међном линијом кат. парц. бр. 4226 и 4227/2. Затим се ломи на североисток, пресеца кат. парц. број 4201, прати западну међну линију кат. парц. број 4200/2, пресеца кат. парц. број 4519, не мењајући правац кретања прати западну међну линију кат. парц. број 4197/2. Након тога скреће на исток северном међном линијом кат. парц. бр. 4197/2 и 4198, долази до тромеђе кат. парц. бр. 1059, 1 КО Нова Паланка и 4198 КО Младеново, тј. до почетне тачке описа.

Из до сада описаног изузима се катастарска парцела број 259.

#### Границе режима заштите II степена

На заштићеном подручју ПП „Букински храстик“ идентификована су три просторне целине: северозападна, централна и југоисточна на којима је утврђен режим заштите II степена. Због немогућности описа граница дате су координате преломних тачака просторних целина поменутог степена заштите.

Координате граница *северозападне просторне целине* режима заштите II степена

| Редни број | Y           | X           |
|------------|-------------|-------------|
| 1          | 7367072.283 | 5015709.993 |
| 2          | 7367326.428 | 5015463.567 |
| 3          | 7367128.063 | 5015197.739 |
| 4          | 7366985.245 | 5015322.888 |

Координате граница *централне просторне целине* режима заштите II степена

| Редни број | Y           | X           |
|------------|-------------|-------------|
| 1          | 7368089.526 | 5015472.444 |
| 2          | 7368334.772 | 5015077.333 |
| 3          | 7367944.599 | 5014724.782 |
| 4          | 7367778.441 | 5014845.968 |
| 5          | 7367441.191 | 5015149.727 |
| 6          | 7367654.801 | 5015359.382 |
| 7          | 7367906.972 | 5015379.323 |

Координате граница *југоисточне просторне целине* режима заштите II степена

| Редни број | Y           | X           |
|------------|-------------|-------------|
| 1          | 7368684.822 | 5015214.674 |
| 2          | 7368682.438 | 5015075.620 |
| 3          | 7368712.659 | 5014967.038 |
| 4          | 7368679.055 | 5014672.458 |
| 5          | 7368363.554 | 5014595.522 |
| 6          | 7368017.781 | 5014748.852 |
| 7          | 7368542.559 | 5015241.335 |

## РЕЖИМИ ЗАШТИТЕ

ПП „Букински храстик“ је, с обзиром на природне и створене вредности, могућности и потребе за применом активних мера заштите у управљању стаништима и врстама као и пејзажно-архитектонске и хортикултурне вредности, подељен на два режима заштите. Од тога, режим заштите II (другог) степена износи 72,359 ha (23,72%), док режим заштите III (трећег) степена износи 232,515 ha (76,28%).

### Мере заштите на подручју режима заштите II (другог) и III (трећег) степена

#### **Мере очувања и унапређења:**

- ✓ обављање научно-истраживачких и других активности која не угрожавају природне и створене вредности;
- ✓ очување блиско-природног састава и структуре шумских састојина (стабала са дупљама, мртвог дрвета, вертикална спратовност, мешовитост врста и др.);
- ✓ мозаична планска обнова шума на мањим просторним целинама са заштитом од дивљачи;
- ✓ замена састојина и групација алохтоних дрвенастих врста аутохтоном;
- ✓ успостављање заштитних шумских појасева ради заштите од погледа и очувања предела;
- ✓ дивљач и газдовање њоме ставити у законске оквире;
- ✓ ревитализација водених и влажних станишта на свим локалитетима где је то могуће (ван резиденцијалног комплекса), нпр. Дуго вештачко језеро, Штукино језеро и два вештачка језера на јужном крају комплекса;
- ✓ искључити све облике загађења вода, контролисати и очувати њихов квалитет;
- ✓ уклањање инвазивних врста;
- ✓ мониторинг популација ретких врста ради обезбеђења њихове заштите;
- ✓ уколико је неопходно спровести уклањање старих стабала, оставити најмање 20-30 m<sup>3</sup>/ha мртвог дрвета, односно 3-8% мртвог дрвета (ветроизвала и дубећих стабала) од укупне дрвне масе;
- ✓ вршити одржавање и ревитализацију станишта заштићених врста, односно значајних станишних типова;
- ✓ очувати травне везе између природних станишта.

#### **Забрањује се:**

- крчење шума;
- замена шума домаћих врста алохтоном;
- уношење инвазивних врста;
- одводњавање или друга промена хидролошког режима у супротности очувањем мозаика приоритетних типова станишта;
- паљење вегетације у периоду септембар-јун а у осталом периоду године забрањено је палити веће површине од 100 m<sup>2</sup>;
- вршити водопривредне радове у току репродуктивног и хибернацијског периода строго заштићених и заштићених врста.

#### **Ограничава се:**

- чиста сеча шуме, осим за потребе ревитализације станишта;
- уклањање флотантне и субмерзне, као и приобалне вегетације на неопходни минимум;
- употреба хемијских средстава на она у случају предвиђеним законом;
- употреба пестицида на биолошке. Уколико не постоји одговарајући биолошки, користити хемијске пестициде тако да се пестициди из групе хлорованих

угљоводоника и метил-бромид не користе на удаљености мањој од 50 m, а остали пестициди (зооциди, фунгициди, хербициди) на мањој удаљености од 20 m од водотока, канала, бунара, изворишта вода.

#### Мере заштите на подручју режима заштите II (другог) степена

Поред ограничења која су заједничка за режиме заштите II и III степена **ограничава се** и обнова шума на групимичну, осим за потребе ревитализације станишта.

#### Мере заштите на подручју режима заштите III (трећег) степена

Режим заштите III степена чини највећи део заштићеног подручја (76,28%) и за њега су прописане мере заштите које су заједничке за режиме заштите II и III степена. Унутар овог режима заштите налази се и парк резиденције у коме се због специфичне намене прописују посебне мере заштите.

#### Мере заштите парка

##### **Мере очувања и унапређења:**

- ✓ редовно одржавање парка спровођењем мера неге и заштите;
- ✓ редован мониторинг дрвећа у циљу праћења виталности и безбедности редовним стручним прегледом стабала;
- ✓ израда и спровођење пројектно-техничке документације са циљем уређења парка;
- ✓ изградња објеката и инфраструктуре у циљу уређења парка, функционисања објекта и задовољења потреба корисника.

##### **Забрањује се:**

- садња дрвећа и жбуња без стручног предлога;
- сеча дрвећа без стручног предлога осим интервентног уклањања сувих и нагнутих стабала из безбедносних разлога;
- одлагање опасног и неопасног отпада ван посуда/контејнера који, у зависности од врсте отпадних материја, обезбеђују одговарајућу изолацију од околног простора;
- укупцавање рекламних табли, металних делова и друге сличне непримерене радње које нарушавају виталност и декоративност стабала.

##### **Ограничава се:**

- уклањање стабала, на санитарну и проредну сечу и уклањање према пројекту хортикултурног уређења, по посебним условима заштите природе;
- садња дендрофлоре искључиво на основу пројектно-техничке документације у складу са мерама и условима заштите природе заштите.